

SLOVENE.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemam velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemam velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravištvo in ekspedicija, Stolni trg št. 6, poleg „Katoliške Bukvarne“.

Oznani (inserati) se sprejemajo in velja trisporna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, ne frankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izven nedelje in praznike, ob 1/2 6. uri popoldne.

Štev. 5.

V Ljubljani, v četrtek 8. januarija 1891.

Letnik XIX.

Vladna izjava o češkem uradnem jeziku.

Omenili smo že včeraj v listu, da je dné 5ega t. m. cesarski namestnik grof Thun odgovoril na interpelacijo dr. Riegrovi gledé notranjega uradnega češkega jezika. Ta okolnost ni važna le za Čehe, važna je za Avstrijo sploh, ker od razvoja čeških razmer je odvisno, kaka da bo prihodnja vlada avstrijska. Med drugim je rekel grof Thun:

Deželni zbor želi, da bi mu bila predložena določila o ustanovitvi sodišč v kraljestvu češkem na podlagi zapisnikov dunajske konference z dné 19. januarija 1890. Na to vlada z ozirom na sedanje stališče češko-nemških spravnih pogajanj ne more odgovoriti nič določenega; kakor hitro pa se bode vse za to potrebno vkrenilo, bo vlada za svoje nadaljno delovanje vprašala slavni zbor za njegovo mnenje o tej zadevi. — Gledé revizije določil o uporabi deželnih jezikov pri sodnijskih uradih in državnih zastopnikih s strankami in samostojnimi uradi na Češkem bode vlada še-le tedaj stopila v nadaljne obravnave, kadar bodo dovršene osnovane spremembe gledé omejitve sodnih okrajev. — V vsakem oziru pa hoče vlada, braneč enotnost češke zemlje in enakopravnost obeh narodov v deželi ustreči vsem opravičenim zahtevam, kakor bo to zahtevala njena služba.

Kakor se vidi iz tega posnetka odgovora namestnikovega, vlada ni s svojo izjavo povedala nič gotovega. Spolnilo se je, kar so že pred več tedni pisali dunajski židovski listi, da bo vlada sicer odgovorila na znano interpelacijo, a tako, da ne bo žalila čuta nemške narodnosti na Češkem. Odgovor vladin ne more ustreči nobeni češki stranki. Izjava vlade je bila izročena odboru 27 poslancev za pravne predloge; ta odbor ima nalogo, odgovor na vse strani premotriti in vspehe svojih razgovorov predložiti zboru v obliki določenih predlogov. Vzlasti naj ta odbor ne pozabi cesarskega kabinetnega razglasa iz l. 1848., s katerim je obem deželnim narodnostim zagotovljena popolna enakopravnost v

uradu ne le nasproti strankam ampak tudi kar se tiče notranjega poslovnega uradnega jezika. Ta razglas je namreč v veljavi tudi po sedanjih osnovnih državnih zakonih, ki enakopravnost zagotavljajo vsem avstrijskim narodom.

Osupnil je češke zastopnike tudi dostavek vlade, da hoče v tem oziru ustreči zahtevam Čehov, „kakor bo to zahtevala njena služba“. Kajti ravno s tem izgovorom se je vlada branila kakor povsod drugod tako tudi na Češkem, češ da z ozirom na višje avstrijske interese v tej ali onej zadevi ne more ustreči sicer samo na sebi opravičenim zahtevam kakega naroda.

V sedanjih razmerah češki zastopniki od tega odgovora niso mnogo pričakovali in prav so imeli, zakaj odgovor bi jih še bolj ohladil s svojo mrzlo neodločnostjo in temno negotovostjo. Vlada obeta v svoji izjavi, da hoče varovati celokupnost dežele, kakor zahtevajo Čehi, a v tem oziru mora vsaka avstrijska vlada stati na istem stališču. — Večjega pomena je odstavek v odgovoru, kjer vlada obljubi, da hoče še deželni zbor vprašati za njegovo mnenje, predno konečno odloči o tej zadevi. Torej bo vse odvisno od večine deželnega zbora češkega; neizogibna potreba je, da češki zastopniki delujejo v soglasji in sporazumljenji s konservativnimi veleposestniki. In v tem oziru zadeva največja krivda Mladočehe, ki s silo in z brezozirnostjo odvrčajo od češkega naroda konservativne veleposestnike, ki so bili do sedaj vsikdar pravični zahtevam češkega naroda.

Obžalovati je torej, da v tem trenutku, ko bi Čehi vzlasti potrebovali podpore konservativnih veleposestnikov, najzanesljivejši od njih, vodniki njihovi odstopajo iz političnega življenja.

Pomenljiv je bil trenutek, ko je v začetku sedanjega zasedanja deželnega zbora češkega naznanil deželni maršal zbornici, da je svoj mandat odložil knez Karol Schwarzenberg. Naj se namreč navajajo vzroki, katerikoli, gotovo je, da je odstopil zaradi obravnave o češko-nemški stvari. Dvoje je pri tem mogoče. Ali se namreč knezu ni dopadlo, ker s

spravnimi obravnavami niso mogli do nikakih sklepov, ali pa je v teku posvetovanj dobil v tem oziru druge misli. Tudi Schwarzenberg je dal vladi besedo, da bo zastopal določene pravne točke, ker sedaj odstopi, s tem kaže, da se hoče rešiti dane besede, bodisi zato, ker ga njegovi staročeški somišljeniki zapuščajo, bodisi ker je spoznal, da so se z vlado vred pri teh obravnavah Čehi vsedli Nemcem na limanice.

Najnovejša izjava vlade zopet kaže Čehom, da imajo pomoči pričakovati le sami od sebe, treba torej, da se vsi sloji češkega naroda združijo k skupnemu delu; le tedaj bo mogoče vlado prisiliti do ugodnejših odgovorov za češki narod.

Dolenjska železnica.

(Konec.)

Vendar naj bi se pa ta nevarnost, ki izvira iz tega sklepa, paralizovala s pogodbo, koja misli c. kr. generalno vodstvo državnih železnic skleniti s premogokopno družbo v Trbovljah kot lastnico kočevskih premogokopov.

Po tej pogodbi, ki se ima še le skleniti, bil bi za obrestovanje in razdolžitev gledé vprašalnih prioritet znesek 235.640 gld. zagotovljen, ako bi železnični dohodki za obrestovanje in razdolžitev potrebne svote ne pokrili.

Ako bi dohodki dolenjskih železnic — pravi železniški odsek dalje — ne mogli pokriti obrestovanja in amortizacije prioritet, služil bi v ta namen dohodek v znesku 235.640 gld., kojega bi dobivale dolenjske železnice iz omenjene pogodbe in pravi slednjič, da je ta dohodek dolenjskim železnicam tako garantovan, kakor sploh kak dohodek garantovan biti more.

Taka kombinacija bila bi na videz brez dvombe deželi ugodna in vsekako pripravna, razgnati pomisleke, ki jih je deželno poroštvo po vsej pravici vzbudilo.

Kakor pravi eksposé železničnega odseka, mora se smatrati, da je zagotovljeni dohodek po pogodbi

LISTEK.

Suženjstvo v Afriki.

(Predaval P. Ksaver Geyer dné 30. decembra v Ljubljani.)

(Dalje.)

Naš misijon obstoji od leta 1846, in dežela Kranjska je poslala več svojih vrlih sinov v ta misijon.

Prvi provikarij je bil o. Maks Ryllo S. J., ki pa je kmalu umrl v Kartumu. Njegov naslednik je bil dr. Ignacij Knoblehar, rodом s Kranjskega. Bil je odločen in pogumen mož, govoril več jezikov, ter je pridobil misijonu naklonjenost Avstrije in pokroviteljstvo presvetlega cesarja. Z mnogimi tovariši je prodril do Sudana; v Kartumu je sezidal veliko misijonsko hišo in zasadil jako obširen vrt. Ustanovil je misijonsko postajo Sv. Križ ob Belem Nilu za zamorski rod Dinka in postajo Gondokoro za rod Bari. Obširno in večkrat je bilo opisano, kar je dr. Knoblehar s svojimi tovariši storil za krščanstvo med zamorci, oproščenje ubogih trpinov iz sužnjosti in poznanje onih dežel. Vsled neugodnega podnebja

jih je mnogo pomrlo, in dr. Knoblehar sam v Napolju, potujoč v Rim.

Dr. Knobleharja hiša z vrtom še stoji v Kartumu, a je orožnica Mahdijeve. Še danes živi Knobleharjevo ime med prebivalstvom, ob vsem Nilu je še znano ime Abuna Soliman. Tako mi je nekdo pri Assuanu rekel: „Abuna Soliman kan raiol hadid“ (Abuna Soliman je bil mož iz železa); drugi mi je klical: „galbu nassea“ (njegovo srce je bilo veliko); tretji je rekel: „kan pascha“ (bil je paša, to je, velik gospod). V neki hiši sem celó Knobleharjevo podobo videl na steni. Knoblehar je prvi pričel zatirati suženjstvo; še sedaj živé zamorci, katere je on oprostil. Naravno je, da so ga sovražili arabski trgovci s sužnji.

Mi sedaj pogumno nadaljujemo delo svojih sprednikov.

Mahdijeve revolucije pa je veliko škodila našemu misijonu. Tri misijonske postaje so uničili, več stotin krščenih zamorcev so prodali v sužnjost, mučili misijonarje in sestre; še danes po osmih letih je osem članov misijona v Mahdijevem suženjstvu v Omdurmanu. Reveži hodijo bosí v sami srajci in morajo delati kot sužnji.

Kakor Mahdijevci v Sudanu, tako so se vzdig-

nili Arabci na Zanzibaru in v Vzhodni Afriki, ko je pričel tam rasti evropski vpliv. Vstajo proti nemški naselbini so provzročili mohamedanski Arabci. Največja ovira krščanskim misijonom in krščanski omiki v Afriki pa je izlam.

So ljudje, ki trdijo, da je mohamedanizem podlaga omiki v Afriki. Ti pravijo: Prebivalci v Afriki v sedanjem stanju niso zmožni za krščansko vero in omiko; morajo se s čim drugim pripraviti. Naj torej najprvo postanejo mohamedovci, izlam jih bode povzdignil na višjo stopinjo in tako pripravil za krščansko omiko. To so prazne besede. Prvič ni res, da bi sploh Afričani ne bili sposobni za krščansko vero in omiko. Večina rodov je sposobna za višjo omiko, in sicer so sposobnejši oni rodovi, kateri še ne poznajo izlama.

Dalje je nespametna trditev, da more izlam Afričanom biti podlaga krščanske omike. Reči se more: Izlam je v prvem času dosegel neko omiko v Siriji, Severni Afriki, Španiji. Mesta Kordova, Kairo, Bagdad, Damask so bila v srednjem veku ognjišča izlamske kulture. Toda izlam ni te kulture ustvaril sam iz sebe, temveč le s svojo vnanjo močjo in pomočjo tujih življev je zgradil neko navidezno poslopje kulture, ki pa ni moglo biti trajno. Kje je

c. kr. generalnega vodstva avstrijskih železnic s premogokopno družbo v Trbovljah v znesku 235.640 gld. za pokritje primanjkljaja določen, ki bi nastal iz čistega dohodka nasproti svoti deželnega poroštva.

Misliti bi se tudi moralo, da bo ta znesek za to zadostoval.

Tem bolj čudno se nam zdi, ako železnični odsek v svojem poročilu nadalje pravi:

„Železnični odsek mora se torej načeloma izreči, da ni pričakovati, da bi dežela vsled prevzeta poroštva imela dolgo vrsto let (!) plačevati tisto svoto, za katero naj se poroštvo prevzame in da tudi ni pričakovati, da bi morala dežela v daljši dobi (!) znaten donesek vsled tega poroštva posestnikom prioritet izplačevati. Nikakor se noče trditi, da bi prve dve ali štiri leta morda ne imela dežela kakęga doneska izplačati.“

Priznati se nam mora, da ta razpravljanja uničijo vse nade, koje je vzbudil železnični odsek gledé dohodkov iz pogodbe na zakladanje s premogom, in le preveč opravičujejo pomisleke, koji se v tem protestu razpravljajo.

Vkljub temu dohodku, ki je tako garantovan, kakor sploh kak dohodek garantovan biti more, morala bo vendar dežela, če že ne dolgo, vsaj nekaj let za ono svoto skrbeti, za kojoj naj jamči in bode morala, če že ne več časa, vsaj nekaj časa večje svote izplačevati.

To se pa žalibog strinja z mnenjem podpisanih, da bo treba precej velik deficit pokrивati.

Po njihovem računu nastal bi, ako se primerja gori izkazani primanjkljaj v znesku 278.303 gld. z dohodki iz pogodbe na zakladanje s premogom v znesku 235.640 gld., še vedno deficit v znesku 42.663 gld., kojega bi morala dežela plačati.

„Vsekako bodo,“ tolaži železnični odsek dalje, „to le predplačila, ki se bodo ob svojem času vrnila.“

A v tem pa davkoplačevalec, iz čegar žepa naj bi šla ta predplačila, ne najde nobene tolažbe; kajti plačati bo moral ta predplačila, a brez upanja, da bi mu eventualna vrnitev kedaj kaj koristila.

Ta bojazen se je pa še s tem povikšala, ker prej navedena razpravljanja v poročilu železničnega odseka gledé razmer, ki se tičejo premogokopa v Trbovljah, ne kaže jasno položaja in ker se od vojvodine Kranjske zahteva do privatne delniške družbe za 75 let tako zaupanje, kakeršnega bi si niti dežele zahtevati ne upale.

Ne gledé na vse to pa bi v tem času, ko je socialno vprašanje že tolikrat ovirajoč in poražec v obrat velike industrije poseglo, zaupanje v privatno delniško družbo, bodi-si ta še tako solidna, ako je od nje blagor in gorje cele kronovine odvisno, bil vendar predrzen korak, ki bi se težko dal opravičiti.

Železniški odsek tolaži z rezervnim zakladom, o kojem govori člen IV. zakonovega načrta, in pravi, da je določen za slučajne zadrege podjetja.

Zakon pa te misli nič ne omenja, ampak natančno določuje, za kak smoter se sme ta rezervni

zaklad rabiti, a med temi se ne nahaja pokritje zaostalih obrestij in amortizacijskih obrokov pod poroštvom dežele izdanih prioritet, in dopis deželnega predsedništva z dné 29. oktobra 1890, št. 3212, se tudi ne strinja z mnenjem železničnega odseka, ker govori le o načrtih za slučajno potrebne razširjevalne zgradbe, naprave in druge investicije za dolenjske železnice, ne pa o pokritji deficita, za kojega garantuje dežela.

Patrijotična dolžnost sili tedaj podpisane, da v interesu dežele Kranjske in njenih davkoplačevalcev proti deželnemu poroštvu v znesku 296.953 gld. za 75 let zato protestujejo, ker je to breme, kakeršnega bi primeroma revna dežela Kranjska nikakor ne mogla nositi, in ker korist, ki se ima s tem doseči, ni v nikakem razmerju z zahtevano žrtvijo.

Podpisani izrekajo tedaj udano prošnjo:

Visoko c. kr. deželno predsedništvo blagovoli ta ugovor visokemu c. kr. ministerskemu predsedništvu z najbolj udano prošnjo predložiti: Visoko c. kr. ministersko predsedništvo naj blagovoli ne priporočati kranjskega deželnega zakona o poroštvu čistega dohodka na dolenjskih železnicah Najvišjemu potrjenju.

Politični pregled.

V Ljubljani, 8. januarija.

Notranje dežele.

Glasovi o vladni izjavi v češkem deželnem zboru. Obširneje o tej izjavi poročamo čitateljem na drugem mestu; tu objavimo le glasove, s katerimi so razne češke stranke sprejele to izjavo. Dr. Rieger, nezadovoljen z odgovorom, je omenil, da bo svojo misel o tej stvari povedal v prvi seji pravne komisije. Sploh se čutijo Staročehi žaljeni s tem odgovorom, ker se jim gledé oblike ne zdi dostojen deželnega zbora, ker se sklicuje na neko privatno vednostno delo, ki pa je za javnost brez pomena. — Mladočehi so polni zasmeha zaradi odgovora. Dr. Gregr je zaklical Staročehom: „Sedaj ste dobili odgovor, kakeršnega ste vredni. To vas bo vsaj zmodrilo.“ Prijatelji srednje, Skardove stranke, so se izjavili, da od vlade sicer niso pričakovali povoljnega odgovora, vendar niso mislili, da se bo vlada tako odločno postavila na Čehom nasprotno stališče, kakor je to storila s svojim odgovorom. — Nemški češki poslanci pravijo, da je odgovor vlade formalno korekten, vendar bi si bili želeli Nemci jasnejšega odgovora, vzlasti kako vlada misli, da bo v prihodnosti z notranjim uradnim jezikom; konstatujejo pa, da vsi od vlade priobčeni razglasi govore zato, da se ohrani nemški jezik kot uradni jezik za medsebojno poslovanje sodišč.

Deželni odbor poljski je sklenil, da v imenu deželnega odbora pozdravita namestnik maršalov vitez pl. Kamiec in deželni odbornik dr. Werescynski škofa iz Vilne Hryniewickega. Znano je, da je bil Vilnski škof Hryniewicki od ruske vlade vsled njegovega odločno katoliškega mišljenja in delovanja odstavljen in prognan v Sibirijo, čez nekaj let pa je bil vsled pogajanj z rimsko stolico pomiloščen s tem pogojem, da ne sme bivati na ruski zemlji. Došel je torej te dni na Poljsko, prišel je tudi v Lvov, kjer ga je poljska dežela sočutno pozdravila po svojih zastopnikih kot vrlega katoliškega in poljskega sprječevalca.

Veliko - dunajsko slavlje. Dné 6. t. m. obhajali so slovesno na Dunaju spojitve mesta Dunaja z njegovimi predkraji. Slovesnost je bila bolj uradna in prisiljena; svobodno ljudstvo se je ni

vdeležilo, kajti znan mu je pomen te spojitve in te slovesnosti. Liberalci sicer slavo pojó vladi in vzlasti odločnemu in za združenje zaslužnemu cesarskemu namestniku, glasno povzdigujejo židovsko-liberalno večino dunajskega mestnega in deželnega zbora, da se je njih naprom posrečilo združiti, kar je bilo do sedaj nenatorno ločeno. Ljudski prijatelji pa vidijo v tej spojitvi široko polje, kjer bodo židovski spekulanti zopet delali dobre kupčije na škodo delavnega ljudstva; s to združitvijo so si židovski liberalci za nekaj let zopet vtrdili svoje omajane pozicije za nadvlado v mestnem zboru dunajskem in združeni kristjani bodo imeli še posla dovolj v manjšini boriti se za koristi trpečega ljudstva na Dunaju.

Vnanje države.

Srbija. Bolgarska vlada je prognala srbskega anarhista Pelagića preko mēj na Srbsko. Srbsko oblastvo ga je pa takoj prišlo in zopet poslalo z vojaškim spremstvom v Bolgarijo. Kako to, da srbska vlada svoje anarhiste tako vsiljuje v Bolgarijo? Ali se ne pravi to nagajati sosedu? Ali nima zapora za take nebodijhtreba doma v Srbiji?

Rusija. Kakor se poroča iz Peterburga, sklenila je ruska vlada zgraditi novo železnico iz Kamienice v Novosielico. Nadalje se bo zgradilo leta 1891. krasnovodsko pristanišče ob Kaspiškem morji. Ruska vlada uvideva, da je potreba v razvoj prometa prepresti deželo z mnogimi železničnimi progami.

Francija. Zadnje volitve so se za republikance vseskozi ugodno dovršile; zakaj ohranili niso v njem le svojih dosedanjih sedežev, marveč še pridobili so jih deset. Da se republikanski listi hvalijo s tem volilnim vspehom, umeje se pač samo ob sebi.

Portugal. Portugalsko zbornico je minoli petek slovesno otvoril kralj sam. Kraljevi nagovor omenja miru v deželi ter izraža upanje in željo, da bi se ta mir še bolj utrdil po dovršenih diplomatskih obravnavah. Z Anglijo se je sklenila šestmesečna pogodba z ozirom na njune afriške interese. Nadalje izraža kralj upanje, da se bo nezaloženi državni dolg konsolidoval. Previdna in modra uprava bo omogočila napraviti ravnotežje v proračunu s štedljivostjo, zakaj novih davkov ni mogoče nalagati. Naposled je omenil kralj nekaterih predlogov o presnovi notranje uprave. Nadaljno delovanje državnega zbora se bo pričelo dné 2. aprila.

Belgija. Ko je diplomatski kor povodom novega leta čestital belgijskemu kralju Leopoldu II., pripomnil je ta, da se ni bati vojne še mnogo let. — Da bi se le prej razorožile vse države in da bi se utrdil pravi prijateljski, ne pa oboroženi mir, pod katerega težo vzdihujejo narodi.

Anglija. Angleški liberalni unionistje se močno veselē, da ni imela konferenca v Boulognu takoj nikakega vspeha v sporazumljenju obeh irskih strank. Chamberlain, vodja levega krila liberalnih unionistov, je v svojem govoru v Birminghamu rekel, da je homerula „tako mrtva, kakor kraljica Ana, in vsi konji in jezdec kraljice jej ne bi mogli pomagati več na noge.“ In „Times“ pravijo, da ste ona sama in njena stranka rešeni mōre, ki jima je pretila s poginom, zakaj lepe sanje za homerulo so minule. To veselje je pa morebiti vendarle nekoliko prenagljeno, zakaj iz Londona se poroča 3. januarija to-le: Kakor se govori, bodeta se Parnell in O'Brien prihodnji teden zopet posvetovala v Boulognu o irskem vprašanju. Zdaj je šel Parnell v Dublin, da se tu posvetuje z Harringtonom in drugimi tovariši. Kakor se vidi, delalo se bo v Boulognu na to, da odstopi Parnell, ki je začel uvidevati, da je nadaljevanje boja med irskima strankama za irsko vprašanje le nesrečonosno. Zdaj zahteva Parnell le, da naj bo vodja irski stranki ali O'Brien, ali Dillon, le Carthy ne. Potem bo Parnell do prihodnjih splošnih volitev v parlament miroval in si pridobil prejšnjo veljavo s tem, da se bo poročil z O'Sheo.

Severna Amerika. Tu je nedavno navstal med Indijanci upor, ki se širi med njimi od dné do dné. Pokončanje celih rodov je le še vprašanje časa. Komur prizanese mraz, lakota in bolezen, pade pod krogliami in sabljami vojaških čet. Kakor se poroča preko Novega Jorka, spoprijeli so se bili nedavno spet Indijanci in čete. Zvezne države nameravajo s svojimi vojniki tabor sovražnikov popolnoma obkoliti ter jih z gladom prisiliti, da se jim bodo udali. — Bogati Abrahamovi potomci v San Franciscu so sklenili opomoči zatiranim židovom na Ruskem. V ta namen so določili zaklad 50.000 funtov šterlingov in nameravajo še nakupiti v Mehiki milijon orolov zemlje ter z vsem tem oblagodariti svoje zatirane brate, ki se bodo naselili iz Rusije v Severni Ameriki. Orol zemlje velja v Mehiki jeden dolar. Tako, mi smo dobili iz Amerike trtno uš, Amerika dobi iz Evrope pa žide. Katera je večja nesreča za dežele?

Izvirni dopisi.

Iz Prage, dné 3. januarija. (Razmišljanja o novem letu. — Deželno zbornsko zasedanje. — Razno.) Predposlednje desetletje, v kojem ima češki narod zabeležiti najslavnejši čin svoje novodobne povestnice — svoj preporod, poslovilo se je od nas z letom, koje mora

danes kultura izlama? Stopimo v Kairo, veliko mesto izlama v pravem pomenu besede, in iščimo kulturo današnjega izlama. Kaj najdemo v Kairi?

Nikjer samostalnega delovanja, nobene vednostne navdušenosti, nikjer politične ali zemljepisne věde, nobene volje, da bi narave moči služile človeku; zato so povsod železnice, brzojavi itd. v evropski upravi, ker mohamedovci sploh niso sposobni, da bi izkoristili te iznajdbe krščanskega duha. Zato vidimo po izlamskih mestih, da prebivalci sanjajo o duševnih plodovih mohamedovske preteklosti in krščanske sedanjosti, da se mehanično na pamet učē sure iz korana, in da se priprosto ljudstvo trudi in muči za vsakdanji kruh. To je sedanja kultura izlama! Nekdanja kultura izlama je podobna opijumu, ki narode začasno navduši in omami, a potem prepusti neozdravljivemu spanju. To spanje danes spita izlam in njegova omika. Nemogoče je, da bi izlam mogel biti trajna podlaga omike črnim rodovom.

Vzroki, da izlam propada, so raznoteri. Izlam je vera meča; z mečem se je oslavil, meč je bil glavno sredstvo njegove politične propagande in obstanka. Povsod, kjer so izlamu vzeli meč, to je, politično moč, je propal.

Ker so Turčiji vzeli politično samostojnost, je

propala in postala „bolni mož“, ker bolan je izlam, bolna je njegova kultura.

Izlam ne pozná enakopravnosti med mohamedovci in drugoverci; ako tako trpi, kakor danes v Turčiji, v nasprotju je sam s seboj, zatajil je svoje načelo, in sultani v Carjigradu so le sence onih kalifov, ki so bili „senca božja na zemlji“. Izlam je vera puščave, kjer je rojen, vzrastel in si priboril največje zmage. Ko je izlam stopil iz puščave, da bi se meril z močjo krščanske kulture, je podlegel; sama dotika z evropsko kulturo mu je nevarna. Izlam je največji sovražnik krščanstvu v Afriki. Podnebje, surovost domačih rodov in divjost živalij niso naši glavni sovražniki, temveč izlam. Kjer se je izlam vkoreninil, je krščanska propaganda skoro nemogoča. Paganski zamorci nas spoštujejo in častē, mohamedovski pa nas sovražijo in zaničujejo ter nas imenujejo „pse“ in „les pekla“. Jako težko se mohamedovce spreobrne. Izlam le škodi Afričanom. Tudi v moralnem oziru je izlam jako nevaren. Zamorci ob Belem Nilu, kakor rod Dinka, iz katerega je črni duhovnik, živē v monogamiji in sploh pošteno, kakor ne v vsaki krščanski družini na kmetih; nasprotno pa nobeden mohamedovec ni zadovoljen z jedno ženo, ako ima dovolj imetja. (Dalje sledi.)

smatrati vsak rodoljub kot najnerodovitnejše, da, leto največjih nezgod. Leto 1890. zapisano je v spominu češkega naroda s črnimi pismeni, in v marsikakem oziru se je nemilo dotikalo njegovih usod. Tekom dvanajst mesecev l. 1890. zbralo se je toli nesreč na našem narodnem telesu, da pravega rodoljuba navdaje s pravo boleštno narodova prihodnost.

Slučaji nemškega nasilstva zoper češke manjšine povodom ljudskega štetja so tako v neobprijateljstvi, da se to povsem more nazivljati barbarstvo in besnost. Kar so izvajali in kako so postopali občinski uradi na različnih mestih, zlasti v Liberci, Budějovicah, Brnu i. dr., je ironija na javni red. Liberski Čehi so bili v obsednem stanju, češki delavci so solznimi očmi in tresoč roko popolnjevali štetveno pōlo pod nadzorstvom poslušajočih nemških tovarnarjev. To vse se dogaja v dōbi občanske svobode! Nasilje, pritisk, grožnje pomnožujejo voje kulturnega naroda.

Kaj nam bode prineslo l. 1891.? Veselo in radostipolno se povsem ni pričelo. Najveselejši dogodjaj, koji se nam pojavlja na obzorji v letošnjem letu, je deželna jubilejna izložba. Praga bode zopet postala ognjišče ne samo češko-moravske domovine, temveč vsega širnega slovanstva v obče. Iz Hrvatske, Srbske, Slovenskega, Bolgarske in Ruske pripravljajo se k nam slovanski gostje, da se uverijo, česa smo ustvarili odličnega v vědi, umetelnosti in industriji, rokodelstvih in narodnem gospodarstvu, in gotovo nas bodo obveseljeni in poučeni zapustili. Praga bode letos zopet zablestela v neobičajnem lesku. Pogled po minolem stoletji ni baš nevesel. Ponosno smé vsak zreti na to stoletje, kako je narod vzrastel in postal močan v najhujših dōbah, v vednem boji za vsako ped zemlje, za vsako drobtinico pravice. Ta trdna, neupognena volja, ki se ne straši ni sovragov, ni zaprek, in bistri politiški um, ki je Čehe, prej slabotne, učinil mogočne in napredne, bode veslo češki ladiji tudi na valovih novega leta.

„Da, nad močjo češkega naroda“ — pravi „Hlas Naroda“ — „ne smemo obupati! To je naša vera in nádeja! Misel ná-njo nas mora krepiti i v trudu sedanjih politiških dogodjajev. Nas ne opušča ná-deja, da bode narod kmalu spoznal moč svojo v pravem njenem jedru. Certi sunt denique fines!“

Daleč ni čas, ko se bodo Čehi z negoljufnimi dokazi uverili, da ne z burnim radikalizmom, temveč povsem z odločnostjo domoljubne zavednosti móči je dospeti do cilja. To vse bodo doživeli še oni, ki se doslej ne probujajo iz vročinskih sanj l. 1890!

Čudni so vtisi, s kojimi je bil danes zopet otvoren deželni zbor češki po več nego mesečnem prestanku, toda sama kratka doba mu je odmerjena. Zasedanje bode trajalo samo štiri tedne. Ker je usoda sprave vsled sedanje politiške konstelacije odločena, nam torej to zborovanje ne bode prineslo nobenega novega presenečenja. Zato je pa pomenljivo to zasedanje za transakcijo gledé čeških strank. Zmešnjav je polno. Ko se je dr. Ed. Grégr izjavil za združenje s „klerikalci“, proglasil je dr. Herold na poslednjem shodu, da mladočeška stranka nikoli ne izroči novodobne šole. Tudi gledé značajev novih nastajajočih strank vlada zmešnjava pojmov, slično je razmerje novih strank plemstva.

Mladočehi bodo gotovo izvajali zopet obstrukcijo z enakim nasilstvom ko prej, in vse važnejše deželne zadeve morajo se umikati neblagi spravi politiki. To zasedanje mora se pa tudi baviti s proračunom za l. 1891., — gospodarske koristi pa ostanejo ondi, kjer so, v odsekih. Ostrupljeno je vzdušje deželnozborsko, ostrupljen je ves vzduh na Češkem; kakor neprozorna megla, kakor ponočna mōra tlači nas politična atmosfera. Kak razloček med lanskim in letošnjim dežel. zborovanjem!

Proračun mestnih šol za l. 1891. znaša, in sicer za češke šole potreba 803.455 gld. in za nemške 112.112 gld., torej vkupe 915.569 gld. Ker pa dohodki teh šol znašajo 82.193 gld., kaže se za l. 1891. primanjkljaj — 833.376 gld.!

Slavnost sv. Treh Kraljev vrši se jako slavnostno vsako leto v viteškem redu križevnikov z rudečo zvezdo že izza davnih dōb. Vsled starih tradicij prišli so baje v teh dneh prvi križevniki iz Palestine v Prago v prvi polovici 13. stoletja in bili gostoljubno sprejeti od nemških vitezov. Tu so se potem trajno nastanili in bili zeló čislani od kraljev čeških, vzlasti blažene Nežice Přemislavne; na to so se hitro razširili nesamo po Češkem, Moravskem in Šleziji, temveč po Poljskem, Avstrijskem in Ogr-

skem. Prvi velemejster temu redu na Češkem je bil Vojteh z Štemberka († 1248). Dandanes nosijo ti križevniki kot redovniško znamenje rudeč križ z rudečo zvezdo. V spomin torej svojega prihoda na Češko, kjer delujejo malone celih 700 let v pastirovanji in podpiranju ubozih, zbirajo se redovniki v predvečer sv. Treh Kraljev pri svojem velemejstru, da mu skažejo po starodavnem običaji svoje spoštovanje.

Dnevne novice.

(Družbi sv. Cirila in Metoda) je dné 6. t. m. izročil kot pooblaščenec razišlega se ljubljanskega pevskega zbora v čitalnici bivši njegov denarničar gosp. Oton Pelan državno dolžno obveznico, glasečo se na 100 gld. — Prapor narodne edinstosti v kviško držéča družba sv. Cirila in Metoda zabelezuje ta odlikujoči jo dar, ki je jasen znak enako plamteče domovinske ljubavi tudi pri sicer za trenotek neenako mislečih darovalcih. Ob nesložnosti storjeni složnostni sklep tega daru nam je torej „bonum omen“ za ono prihodnost, v koji nočemo več kruto med seboj razdruževati sami, kar je usmiljeno združil naš Stvarnik.

(Kranjska gimnazija.) Deželni zbor kranjski je v seji dné 22. novembra 1890 z obžalovanjem vzel na znanje, da naučno ministerstvo ne uvažuje upravičenih in tolikrat ponovljenih prošenj za obstanek gimnazije v Kranji, kakor je na. pr. to storilo gledé gimnazij v Boleanu, Freudenthalu in Prahateu. Deželni odbor je v tem smislu predložil prošnjo c. kr. deželni vladi, naj bi posredovala pri naučnem ministerstvu, da dobí Kranj zopet zavod, katerega potreba za Gorenjsko je bila že tolikrat dokazana.

(Deželni odbor kranjski) je vzel na znanje sklep zdravstvenega zastopa idrijskega, da bode prebitek 2% doklade na neposredne davke obrestonosno nalagal in svoječasno zgradil okrožno bolnišnico in hiralnico.

(Moravska občina) je imenovala gosp. deželnega predsednika barona A. Winklerja častnim občanom.

(Ljubljanska čitalnica) je imela sinoči izvanredni občni zbor; prenapravljen je bilo več paragrafov društvenih pravil in na podlagi novih pravil je bil izvoljen začasni odbor, dokler niso potrjena nova pravila. Izvoljeni so gg.: Dr. vitez Bleiweis, predsednik; odborniki pa dr. V. Gregorič, Fr. Ravnihar, dr. Hudnik, Avg. Skaberne, Friderik Soss, Fr. Drenik, Anton Dečman, Evgen Lah in Karol Pirc.

(Tržaški Slovenci) so te dni zgubili dva vrla rodoljuba. Umrl je v najlepših letih gospod Hinko Viličič, c. kr. carinski oficijal in blagajnik čitalnice, priljubljen med odličnimi krogi in nižjim ljudstvom. Pogreb njegov je bil veličasten. — V Škedenju pri Trstu pa je umrl gospod Sancin-Nemec, značajan in delaven mož v 1. okraju tržaškem. Naj v miru počivata!

(Ljudsko štetje.) „Südst. Post“ poroča: Iz konjiškega okraja se nam piše, da je šolskemu nadzorniku Ambrožiču proti odškodnini izročeno ljudsko štetje v mnogih občinah imenovanega okraja. Če je to res, moramo izraziti svoje obžalovanje, da je kaj tacega mogoče, ker šola nima ničesar opraviti z ljudskim štetjem. Ali je morda nemštvo v nevarnosti?

(Umrla) je te dni v Novem Vinodolskem na Hrvaškem v 93. letu svoje starosti gosa Katarina vdova Vončina, mati dr. Leona, bivšega semeniškega profesorja v Ljubljani, Ivana, oddelnega načelnika pri deželni vladi v Zagrebu, in župnika Julija. Vsi trije sinovi so že umrli in stara ženica je sama ostala od tega rodu pri sinahi svoji gospej Milki, ki je svekri svoji ljubeznivo stregla.

(S Primskovega) pri Kranju se nam poroča: Dné 5. t. m. smo imeli pri nas redko slavnost otvorjenja nove šole. Ob 8. uri zjutraj je preč. g. dekan A. Mežnarec daroval sv. mašo, katere so se vdeležili blag. g. okr. glavar dr. M. Gstettenhofer, šolska mladina z učiteljem in mnogo ljudstva. Po sv. maši je šla šolska mladina in več ljudstva v župnišče, kjer se bode toliko časa poučevalo, da bode sezidano novo šolsko poslopje. V prelepem govoru je preč. gosp. dekan otrokom in starišem razložil pomen tega dné in dolžnosti do šole, cerkve in druge gosposke ter končal z „živio“-klicem na presvetlega cesarja. — Da se je šola v tako kratkem času ustanovila, moramo v prvi vrsti zahvaliti gosp.

dekana ki naj bi nam tudi v prihodnje ne odrekel svoje pomoči kot prijatelj dobrega šolstva.

(V cesarjeviča Rudolfa bolnišnici) usmiljenih bratov v Št. Vidu na Koroškem je bilo v minolem letu 1168 bolnikov raznih stanov, in sicer 9 s Češkega, 1 iz Bosne, 3 iz Galicije, 1 s Hesenskega, 11 iz Italije, 879 s Koroškega, 86 s Kranjskega, 14 s Hrvaškega, 12 s Primorskega, 3 z Moravskega, 11 z Gorenje- in Nižje-Avstrijskega, 1 s Poljskega, 2 s Pruskega, 1 s Saksonskega, 3 s Solnograškega, 1 iz Sirije, 1 iz Šlezije, 9 iz Slavonije, 35 s Štajerskega, 8 s Tirolskega, 21 z Ogrskega, 2 z Virtemberškega. Po veri je bilo 1134 katolikov, 24 protestantov, 9 nezjed. Grkov, 1 zjed. Grk. Število dni: 21.461. V bolnišnici usmiljenih bratov v Gradcu je bilo 74 Kranjcev.

(František Ondříček) priredi prihodnjo soboto v Gradcu koncert. Ta slovanski umetnik je že nekaj let ljubljene Dunajčanov. V treh tednih je priredil štiri koncerte, in vedno so bili razprodani vsi prostori. Iz Gradaa odpotuje Ondříček v Nemčijo, Dansko, Norveško in Švedsko.

(Vabilo) k „pevskemu večeru“, katerega priredi „Litijško pevsko društvo“ na korist društvene zastave v nedeljo, 11. t. m., v gostilni „pri Mostu“ (g. Sajovica) s prav odbranim vspešdom. Podporniki vstopnine prosti; neudje pa plačajo po 30 kr. Začetek točno ob polu 8. uri zvečer. Vse prijatelje petja vabi tem potom k prav obilni vdeležbi

ODBOR.

(Žalostni položaj suplentov.) Od nekega strokovnjaka prejel je te dni brnski „Hlas“ dopis, v katerem dopisnik z živimi bojami riše žalostni položaj učiteljev-suplentov. Ker vprašanje ni brez pomena, objavljamo dotični dopis doslovno: „Tedad ste še vedno suplent? Ali Vam nisem prorokoval pred petimi leti, da ne bode te ušli osveti, če bode dali mojemu sinu iz grščine dvojko? Glejte, in zgodilo se je! Moj sin je že nadporočnik, obiskuje plzensko pivnico, Vi pa že deseto leto požirate v temni krčmi — sline“. — Tako me je ogovoril one dni, škodoljubno se smejoč na ulici mož, ki bi mi moral celó biti hvaležen, da je vsled negativne zasluge moje preskrbel tako dobro v kratki dōbi svojega sina. Premišljujoč o tej zadevi bil sem ves razburjen. Kaka je vendar usoda človeška! Ondi ima dvajsetletni mladenič, kojega je slab uspeh prepodil z gimnazije, na leto 800 gld. stalne letne plače; tu 35letni mož, koji je študiral 15 let in dostal najhujše državne izpite, rodbinski oče, kateri mora tudi noči žrtvovati v popravljanje dijaških nalog, ta mož dobiva za svoj trud mesečno 49 gld. 50 kr. (na leto 594 gld.) podpornega prispevka. Izobraženo občinstvo ne vé nič o teh razmerah; vsaj je neki sloveč poslanec v državnem zboru rekel, da so supleti nepreskušeni profesorji. Tako je bilo še pred desetimi leti, ko je država imenovala ljudi brez popolnih izpitov prave profesorje in jim v plačilo „pridnosti in dobrih navednosti“ izročala še častni urad okrajnih nadzornikov. Zdaj ne najdemo ni jednega suplenta brez vseh izpitov, samo podporni prispevek 49 gld. 50 kr. na mesec nas spominja prvotnega pomena „suplenta“, ustanovljenega „za čas potrebe“. Tako se spreminjajo časi! Ljudje, ki so v prvi vrsti poklicani, da se brigajo za šolske zadeve, za nas ne storé nič, nasprotno se pa zeló nad tem izpodtikajo, da gospodje profesorji nikamor ne hodijo in ne podpirajo narodnih stvari. Istina je, da je ves idealizem na srednjih šolah v Avstriji radi sedanje suplentske mizerije zginol. More li filolog, kateri deset let, more li matematik, ki „supluje“ 15 let za 49 gld. 50 kr. na mesec, vnemati pri svojih dijačih ljubezen do predmeta, ki je učitelja storil nesrečnega? Pesimisti vendar ne morejo vzgojevati idealistov! Toda gorjé narodu, gorjé državi, ako mladež vzrašča brez idejalov! Le tako naprej!

(Slovanska stvar na Francoskem) je precej že napredovala, vendar bode še dolgo trajalo, predno bode francosko časnikarstvo poučeno točno o smotru in težnjah avstrijskih Slovanov. Na jeden mah ni moči, kakor se pravi, vreči iz sedla vse te nemške in madjarske dopisnike ter poročevalce, kateri so se vsilili skoro do vseh pariških informacijskih agencij in vredništev. Radi tega je tem pomenljivejša vsaka posamična izjava francoskih listov proti Slovanom. Danes priobčimo posnetek članka, katerega je pariški „Siècle“ objavil o Hrvatih povodom naložene glōbe časopisu „Obzor“. „Le Siècle“ ožigosa tiskovne razmere na Hrvatskem in opisujoč krivde, koje mad-

jarska nadvlada prizadeva Slovanom, končuje na-
stopno: „Tiskovni zakon je isti v Translitvaniji kakor
v Cislitvaniji in na Nemškem. Toda nikoli se ga ni
posluževal grof Taaffe takim načinom proti irredenti,
in knez Bismarek proti socialistom, kakor Madjari
proti slovenski žurnalistiki. In v tem slučaju se gre
povsem za svobodo tiska, dočim se tiče osebne var-
nosti. Ne gre se tu za politična vprašanja, dasi bi
bila taka razprava jako zanimljiva. Uporniki iz leta
1848, separatisti iz leta 1866 obsojajo tu najlojal-
nejši avstrijski narod, oni narod, ki je pred 40. leti
otel cesarstvo s tem, da je hitel proti Pešti; Mad-
jari obsojajo hrvatski narod, in za kak zločin? Ker
je priobčil razžaljivo notico za sadovske zmagovalce.“
— Počasi se jasni, ali enkrat bode vendar dan, ko
bode vsa Evropa uvidela ono madjarsko viteštvo,
kakor je spoznala že nemško liberalnost.

Raznoterosti.

— Rop na železnici. Iz Poznanja se poroča: Na železnični progi Losow - Sebastopol so nedavno roparji okradli enega popotnika. V vozu II. razreda sta sedela agent Dreyfuss in trgovec G. K njima sta prišla še dva moža, ki sta se sumljivo okrog ozirala. Bržkone sta ménila oropati spečega agenta Dreyfussa, ki je imel seboj navadno velike vsote denarja. Jedina zapreka jim je bil trgovec G. Eden izmed sumljivih popotnikov je mimogredé pihnil G. omamljiv vdih v obraz, na kar je ta kmalu zaspal. Mej tem sta čakala lopova, kedaj se bo G. vzdramil in prišel vén dihat sveži zrak. Ko se je to zgodilo, sta planila roparja na trgovca G., zavila mu glavo v kožuh ter preiskala njegove žepe. Ko sta zapazila, da ni to agent Dreyfuss, sta ga hotela pahnuti na progo. A G., krepak mož, branil se je vspešno obema. Zdaj je zaklical ropar svojemu tovarišu: „Porini mu nož v trebuh!“ Toda G. je ugriznil dotičnega roparja s tako silo v roko, da je hočeš nočeš izpustil nož iz roke. Mej tem mu je pa drugi ropar izlekel iz žepa listovnico z 2000 rublji. Na to sta roparja poskakala izpred vagona poleg železničnega tira ter se izgubila v temi.

— Huda zima. Iz Odese se poročakoncev me-
seca decembra minolega leta: Vsled naenkrat nav-
stalega mraza zmrznili ste dve osebi v mestu in
osem ljudij na morji. 1400 novincev, ki so bili na
primrznjeni ladiji „Orel“, rešilo se je po ledu peš
gredé na suho. Zaradi silnega mraza sta primrznila
dva avstrijska, trije angleški in sedem ruskih par-
nikov. Ker je dal eden angleških parnikov zna-
menje, naj se mu pride na pomoč, šlo je več ruskih
mornarjev po ledu na dotično ladijo. Neka manjša
ladija je hotela med plavajočim ledom priti v pri-
stanišče, a naenkrat jo je zalotilo ledeno pogorje ter
jo bržkone pokopalo pod ledene plasti.

— Finlandija. Velika kneževina Finlandija
šteje po najnovjšem ljudskem popisu 2,338.404
duše. Izmed teh je le 3175 katoličanov. Sicer so
vrli katoličani že večkrat skušali razširiti katoliško
vero med prebivalstvom, a ruska vlada je to vselej
siloma zaprečila.

— Uvažanje krompirja na Italijan-
sko. Italijanska vlada je zaukazala, da je dovoljeno
je umit in osnažen krompir uvažati na Italijansko.
S to naredbo meni, da se bode Italija zavarovala
pred nesrečonosno trtno ušjo.

— Lov na kite. Minolo jesen so začeli loviti
kite v vnanjem pristanišči v Kristijaniji. Dotični
lovci so navadno le po letu lovili kite, in sicer v
severnem ledenem morju, po zimi so pa mirovali.
Zdaj jih pa tudi po zimi love in so že do 60 kitov
ujeli. Vsaka teh orjaških živalij meri več kot po 50
čevljev, največji kit meri celó 72. Vsak kit je vre-
den 2000 mark.

— P. Henrika Denifla, podarhivarja sv.
stola v Rimu, je imenovala francoska vlada za čast-
nika „de l'Instruction Publique“. To je odgovor
na prvi zvezek „Cartularium Universitatis Parisien-
sis“, katerega je spisal imenovani učenjak in bil
tiskan na troške francoskega bogočastnega minister-
stva. Tudi drugi zvezek se že tiska in v kakih
osmih mesecih utegne priti že med ljudi. Za tretji
zvezek omenjene knjige je pa tudi že toliko pri-
pravljenega, da se bode začel takoj za drugim
zvezkom tiskati.

— Silna beda v Londonu. Zdaj je za-
vladalo zopet tako pomanjkanje med ubožnejšim
londonskim prebivalstvom kakoršnega že zdavna ne
pamti. Število stradalajočih znaša do 90.000 in so
večnoma delavci brez zaslužka. Zavetišča za uboge
so prenapolnjena in mnogo siromakov mora pre-

nočevati zunaj po ulicah v kljub velikemu mrazu. V
noči 11. decembra so našli v krogu angleške milje
do 150 ljudij brez strehe spečih kar na cesti. V
nekeje odprti drvarnici se je nastanilo 60 mož, žen
in otrok. V sijajnih mestih je pač tudi mnogo bede
in gorja.

— Vsled prehudlega mraza poginil je v
mestu Kataniji orjaški slon, ki ga je bil italijanski
kralj dobil lansko leto v darilo od Neguša ter ga je
sam potlej podaril imenovanemu mestu, katero ima
že od nekelej v svojem grbu naslikanega slona.

— Diogen sedanjega časa. Iz Slezije po-
ročajo listi koncem preteklega leta: Te dni je umrl
v Hermsdorfu Diogen sedanjega časa. Mož, ki je
dočakal visoko starost, hranil se je le s slaniki in
pil vodo. Srajce in nogovice ni imel nikoli na sebi,
tudi v najhujšem mrazu ne. Dne 18. decembra so
ga našli mrtvega na njegovih papirjih, ki so mu
bili za posteljo. Mož je zapustil precejšnje premo-
ženje.

Židovi in nihilistje. Glavni vzrok zadnjega
nihilistovskega rogoviljstva so židovi, ki pospešujejo
njihovo puntarsko delovanje z obilimi denarnimi
podporami. In to je tudi glavni vzrok, zakaj da je
ruska vlada ukrenila zadnji čas tako ostre naredbe
proti židovom.

— Poštni promet v Londonu. Zadnje
božične praznike so pošte v Londonu sprejele in
odposlale 50 milijonov pisem in kart, kakor tudi
2 milijona zavojev. Posla je imelo 21.000 pismonoš
in družih uradnikov.

— 23.000 ok kobiličinah jaje so
nabrali v začetku meseca novembra do srede me-
seca decembra v okolici smirnski. 23.000 ok je
enako 29.000 kilogramom.

— Koliko vina pridelala Francoska. Mi-
noloto leto so pridelali francoski vinogradniki
27.416.327 hektolitrov, prej to leto pa 23.233.572
hektolitrov vina. Leta 1889 je dal hektar po 13,
letošnje leto pa po 15 hektolitrov vina. Sicer je pa
rastlo vino 1889. leta na 1243 hektarjih zemlje
več, kakor zadnje leto. Leta 1889 se je plačeval
hektoliter povprečno po 38, letos pa po 36 frankov.
Umetalnega vina se je naredilo 1.946.729 hekto-
litrov.

— Lepe razmere so v protestantovskem
Zürichu v Švici. Preteklo leto je ostalo od 8669
porojenih otrok 1322 nekrščenih, od 762 porok se
jih je sklenilo 686 brez cerkvenih obredov, in 1053
umrlih ljudij so zagreblji brez duhovnika.

Telegrami.

Dunaj, 8. januarija. Za umršega Leuchten-
berga je zaukazano osemndnevno dvorno ža-
lovanje pričenši z 9. dnem januarija.

Dunaj, 8. januarija. Kakor poroča
„Wiener-Zeitung“, imenovan je ministerski
svetnik Rumber za predsednika deželnemu
nadsodišču v Pragi.

Dunaj, 8. januarija. Avstrijsko-ogrska
banka je določila diskont na 4½%. Vkupna
dividenda 1890. l. znaša 47.30 za akcijo;
kupon družega polletja 1890. l. pa 32.30.

Dunaj, 8. januarija. Dunajsko prebival-
stvo je šteló 31. decembra brez predkrajev
in vojaštva, kakor tudi brez stanovnikov v
dvorni palači 809.443 oseb; torej se je po-
množilo od 1880. l. za poldrugi odstotek.

Praga, 7. januarija. Deželni zbor je
rešil danes v peturni seji točki 20. in 21.
predloge o deželnem kulturnem svetu. Mlado-
češki govorniki so jako kritikovali predče-

Tujci.

6. januarija.

Pri **Maliču**: Silberstein,
trgovec, iz Berolina. — Bich-
ler, kotlar, iz Velikovec. —
Terpotie, vodja, iz Trbovelj.
— Bamberg iz Berolina.
— Steinbrück, trgovec, iz
Gradea. — Hirschenberger
iz Ljubljane. — Pupis iz
Ajdovščine. — Polaček, tr-
govec, z Dunaja

Pri **Una**: Eisler, trgo-
vec, iz Kaniže. — Polacer,
trgovec, iz Mestre. — Tschep-
per, trgovec; Manjo, pevec;
Herzog, potovalec, vsi z Du-
naja.

rajsnjem prebrano vladno poročilo. Ko je
skušal Vašaty prebrati ministerske jezikovne
naredbe iz Kasererjeve priročne knjige, če-
tudi mu deželni zbor ni v to privolil, navstal
je silen nemir.

Moravska Ostrava, 7. januarija. Po-
greba ponesrečenih rudarjev se je vdeležilo
20.000 ljudij, največ delavci in poljedelci.
Za pogrebom so šli tudi grof Vilček in sin,
uradniki okrajnega glavarstva in uradniki
rudniškega oblastva. Duhovnik, ki je zako-
paval nesrečnike, imel je pretresujoč nagrobni
govor.

Umrli so:

4. januarija. Terezija Šusteršič, hišna posestnica, 72 let,
Kurja vas 8, kap. — Valentin Ape, lončarjev sin, 2 uri,
Streliške ulice 8, slabost.

5. januarija. Marija Strukel, slikarjeva žena, 32 let,
Dunajska cesta 7, jetika. — Marija Verhove, gostija, 56 let,
Kravja dolina 11, vsled raka. — Ana Pajk, delavčeva žena,
67 let, sv. Petra cesta 55, jetika.

6. januarija. Alojzija Orel, zasebnica, 60 let, Gruberjeva
cesta 1, otrpnenje pljuč. — Karol Gerdina, kurjačev sin, 8 let,
sv. Martina cesta 11, meningitis. — Helena Brececlnik, mestna
uboga, 95 let, Karlovska cesta 7, marasmus.

7. januarija. Benedikt Span, čevljarjev sin, 10 mesecev,
Dunajska cesta 8, eklampsie.

V bolnišnici:

6. januarija. Jera Cimerman, gostija, 70 let, carcinoma.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje	Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
opazovanja	zrakomera v mm	toplomera po Celziju			
7. u. jut.	732.2	-7.2	brezv.	oblačno	11 10
7 2. u. pop.	730.5	-5.8	sl. vzh.	sneg	sneg
9. u. zveč.	730.1	-7.0	"	"	"
Srednja temperatura -6.7°, za 4.1° pod normalom					

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

8. januarija.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 18% davka)	90 gld. 60 kr.
Srebrna " 5% " 100 " " 16% "	90 " 75 "
5% avstr. zlata renta, davka prosta	107 " 75 "
Papirna renta, davka prosta	103 " 75 "
Akcije avstr.-ogrske banke	997 " "
Kreditne akcije	307 " "
London	114 " 65 "
Srebro	" " "
Francoski napoleond.	9 " 09 "
Cesarski cekini	5 " 42 "
Nemške marke	56 " 20 "

Tržne cene v Ljubljani

dne 7. januarija.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, hktl.	7 —	Špeh porojen, kgr.	— 60
Rež,	5 20	Surovo maslo, "	— 70
Ječmen, "	5 36	Jajce, jedno, "	— 38
Oves, "	3 25	Mleko, liter	— 8
Ajda, "	5 20	Goveje meso, kgr.	— 60
Proso, "	4 71	Telečje "	— 60
Koruza, "	5 20	Svinjsko "	— 54
Krompir, "	2 41	Kostrunovo "	— 40
Leča, "	12 —	Pisanece "	— 55
Grah, "	14 —	Golob "	— 18
Fižol, "	8 —	Senó, 100 kgr.	1 78
Maslo, kgr.	— 88	Slama, "	1 78
Mast, "	— 66	Drva trda, 4 mtr.	6 80
Špeh svež, "	— 50	" mehka, " "	4 40

Sargova glicerinova zobna crema.

Izvrstno sredstvo za lepe svetle zobe.

Po kratki rabi neobhodno potrebno sredstvo za čiščenje zob.

Kalodont.

Od zdravstvenega urada potrjeno.

Prav prillóno na popotovanji. Dišeče okrepečevalno.

Neškodljivo celó za najnežnejše zobe.

V Nemčiji, Franciji itd. se rabi že z največjim vspehom, nadalje na dvorih,
v najvišjih krogih, kakor tudi v navadni družini.

Dobiva se v lekarnah in parfumerijah itd. Komad 35 kr.

(12)

ČEBELNO-VOŠČENE SVEČE

prodaja in razpošilja PAVEL SEEMANN v Ljubljani.